

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

FRANSA NEFRET SUÇLARI İLE MÜCADELE REHBERİ

NEÇAM

Nefret Suçları ve
Ayrımcılıkla Mücadele

İçindekiler

NEFRET SUÇU NEDİR?	4
NEFRET VAKALARI VE NEFRET SUÇLARI NE TÜR DURUMLARI KAPSAR?	6
NEFRET SUÇLARINA İLİŞKİN YASAL DÜZENLEMELER	8
NEFRET SUÇLARI VE İLETİŞİM SUÇLARININ İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ İLE İLİŞKİSİ NEDİR?	14
NEFRET SUÇLARINA UYGULANAN CEZAİ YAPTIRIMLAR NELERDİR?	20
KANITLARIN KORUNMASI VE BİLDİRİME İLİŞKİN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR NELERDİR?	26
TAKİP EDİLMESİ GEREKEN YASAL SÜREÇ NEDİR?	28
RESMİ VE SİVİL TOPLUM DESTEK MEKANİZMALARI NELERDİR?	30

NEFRET SUÇU NEDİR?

Nefret suçları veya eylemleri, genel olarak etnik kökeni veya dini inancı gibi nedenlerle bir kişiye yönelik konuşma, davranış veya şiddeti ifade eder.

İster gerçekten, isterse karşısındaki kişinin algısında varsayım olarak bir etnik gruba, ırka veya dine mensup bir kişi;

- kökeninden,
- bir dinin mensubu olmaktan,
- fiziksel özelliklerinden,
- ten renginden,
- ailesinin adından veya
- aksanından dolayı bir nefret suçuna muhatap olamaz.

01

NEFRET VAKALARI VE NEFRET SUÇLARI NE TÜR DURUMLARI KAPSAR?

Fransız hukuku; aşağıda belirtilen eylemleri suç kabul eder ve bu suçlara ceza öngörür:

- Hakaret
- Ayrımcı davranış (Örneğin; aynı statüdeki iki kişiye aynı konuyla ilgili farklı davranmak, birisini istihdam, eğitim, emlak vb. alanlarda dezavantajlı duruma düşürmek)
- Fiziksel şiddet

02

Bir kişinin veya bir grup kişinin; ırkı, ulusal veya etnik kökeni, dili, rengi, dini, cinsiyeti, cinsel yönelimi, yaşı, zihinsel veya fiziksel engellilik durumu nedeniyle haklarının ve haysiyetinin ihlal edilmesini amaçlayan herhangi bir eylem nefret suçu teşkil etmekle birlikte, Fransa'da nefret suçuna özel olarak belirli bir cezai hüküm tanımlanmamıştır.

Anadolu Ajansı

 rnek: Farklı milletten bir kişinin sokakta yabancı olduğu için saldırıya uğraması ya da fiziksel engeliyle ilgili bir kişiye hakaret edilmesi nefret suçudur.

Nefret olayı ise ırkı, ulusal veya etnik kökenleri nedeniyle bir kişi veya bir grup insanı hedef alarak güvenlik hissini etkilemeyi amaçlayan, ancak suç niteliği taşımayan bir eylem söz konusu olduğunda ortaya çıkar. Din, cinsiyet, yaş, cinsel yönelim, cinsel kimlik veya cinsiyet ifadesi veya fiziksel ya da zihinsel engel gibi konulara ilişkin söylemler ve tutumlar bu kapsama girebilmektedir.

NEFRET SUÇLARINA İLİŞKİN YASAL DÜZENLEMELER

Fransız Ceza Hukuku

Nefret eylemleri ve suçları, Fransız ceza hukukunda yer alan belirli bir suça karşılık gelmekle birlikte nefret suçlarının diğer suçlardan farkı, bu fiiller ve suçların, ayrımcı bir motivasyon ile işlenmekte olmasıdır.

Bu durumda, nefret eylemi veya suçunun özü, suçun ayrımcı bir neden veya önyargıya dayanılarak işlenmesidir.

03

Bu güdü, genel olarak “önyargı ve olumsuz bir görüşe bağlı olarak belirli bir gruba karşı hoşgörüsüzlük veya nefret duygusu” olarak tanımlanır.

Kurban; belirli bir kategoriye, bir topluluğu, bir grubu temsil ettiği için saldırgan tarafından kasıtlı olarak seçilmektedir. Suçun amacı, hem kurbanı hem de bu kurbanın ait olduğu veya olduğu varsayılan topluluğa “istenmediği, nefret edildiği” mesajının iletilmesidir.

Bununla birlikte Fransız hukukunda saikin (suçun altında yatan motivasyonun) suçun kurucu unsuru olmadığına dikkat edilmelidir. Bir olaya, altında yatan motivasyon değil, gerçekleştirilen eylem suç niteliğini vermektedir. Bu nedenle nefret suçları; sindirme, tehdit, mülke zarar verme, çeşitli saldırılar, taciz, cinayet vb. her tür suç içerebilir.

Bir başka deyişle; yukarıda bahsedilen sindirme, tehdit vb. temel eylemler olmadan, bir nefret suçundan bahsetmek mümkün değildir. Temel suç olmadan nefret suçu var olamaz. **Dolayısıyla**

nefret saiki, suçun kendisini değil, ağırlaştırıcı sebebini oluşturmaktadır. Ceza Kanunu, nefret eylemleriyle ilgili iki ağırlaştırıcı durum öngörmektedir:

Söz konusu Kanunun 132-76 maddesi, “mağdurun gerçek veya varsayılan bir etnik kökene, ulusa, ırka veya dine mensup olması yahut olmaması” hallerinde, suçun ağırlaştırılmasını, suç için verilen cezaların artırılmasını öngörmektedir.

Aynı maddenin ikinci fıkrası, hangi durumlarda bu ağırlaştırmanın söz konusu olabileceğini şu şekilde açıklamaktadır:

“Suç teşkil eden eylemin öncesinde, suçun işlenmesi sırasında veya sonrasında etnik kökeni, ırkı, milliyeti veya inancı nedeniyle mağdurun veya mağdurun ait olduğu grubun onuruna ve haysiyetine zarar veren sözler, yazılar, görüntüler, nesnelerin suça eşlik etmesi”

Aynı kanunun 132-77. maddesi ile de suçun kişinin cinsel yönelimi veya cinsel kimliği nedeniyle işlenmesi durumundaki ağırlaştırılma hususu düzenlenmiştir.

Örnek: Kasıtlı adam öldürmede, suç mağdura yönelik ayrımcı bir nefretten dolayı işlenmemişse, otuz yıl hapis cezası öngörülür.

Ancak suçun nedeni, mağdurun gerçek veya varsayılan etnik köken, ulus, ırk, din aidiyeti veya cinsel yönelimine karşı bir önyargı ve nefret ise verilen ceza müebbet hapis cezasına kadar yükseltilebilir. (Ceza Kanunu, madde 221-1)

Örnek: Kalıcı sakatlıkla sonuçlanan şiddet on yıl hapis cezasına çarptırılır. Ancak suçta nefret motivasyonunun bulunması halinde bu ceza on beş yıla çıkarılır. (Ceza Kanunu, madde 222-9)

Uluslararası Hukuk ve Avrupa Mevzuatı

Uluslararası örgütler, nefret suçlarını öncelikli konular arasında sayarlar. Çünkü ayrımcılık yapmamak ve her bireyin eşitliği ile ilgili birçok metnin bağlayıcılığı vardır. Ayrıca devletlerin bu nefret suçlarını hukukî olarak suç saymaları için açıkça çağrı yapılmaktadır.

Özellikle, UN-CERD'nin (Birleşmiş Milletler Irk Ayrımcılığının Önlenmesi Komitesi - UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination) tüzüğünün 4. maddesi; “devletlerin herhangi bir ırka veya gruba yönelik, bir diğer grupça üstünlük/nefret fikirlerini ve eylemlerini kışkırtma ve yaymalarıyla mücadele etmek için önlemler almasını” öngörmektedir. Ayrıca CERD; devletleri, ayrımcılık motivasyonu ile işlenen suçları özel olarak tanımlamaya davet etmektedir.

ECRI (Irkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu - The European Commission against Racism and Intolerance) da yayımladığı “Genel Politika Önerileri”nde nefret eylemlerinin suç sayılması çağrısında bulunmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de çok sayıda kararda “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi”nin, devletleri herhangi bir suçun ırksal motivasyonunu araştırmaya mecbur ettiğini beyan etmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi dolaylı olarak nefret suçlarıyla ilgili özel bir mevzuatın kabul edilmesini talep etmez; ancak mahkemenin, bu suçların yol açtığı zararlar orantılı şekilde adaletli bir ceza ile yanıt vermesi gerektiğini açıkça kabul eder.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi pek çok kararında, şiddet olaylarının soruşturulması sırasında, yetkililerin ırkçı bir motivasyonun olası varlığını ortaya çıkarmak için tüm makul önlemleri alma ve etnik nefret mi yoksa önyargı mı olduğunu tespit etme görevi olduğunu hatırlatmaktadır. Böyle bir araştırma eksikliğinin, temel hakların ihlali olduğuna hükmedilmektedir.

Anadolu Ajansı

Yasal Korumaya Yönelik Yasal Boşluklar ve Kısırlılıklar

Fransız hukuku açısından bu alandaki ilk eksiklik, nefret suçuyla ilgili özel bir mevzuatın olmamasıdır.

Nefret suçlarına dair yürütülen cezai soruşturmalardaki bu hukuki boşluğa ilaveten, yetkililerin bir suç eyleminin nefret içerikli doğasını tanımlamayıp kayıt altına almaması da bu alandaki yetersizliğin sebeplerindendir. Nefret göstergeleri bir nefret suçunun varlığını tespit etmek için yeterli değildir ve bu nedenle, nefretin sebebinin gerçekliğini belirlemeye yönelik kapsamlı ve titiz bir soruşturmaya öncelik vermek gerekir. Bu gibi durumlarda polisin oynayacağı rol çok önemlidir, çünkü nefretten doğan suçların suç mahallindeki ilk resmi tanığı polistir. İşlenen suçun birden çok nedenden kaynaklanması gibi başka belirsizlikler de söz konusu olabilmektedir. Bu durumda kolluk kuvvetleri, suçun yalnızca

nefret kaynaklı bir amaçla işlenmediğini düşünebilir ve bu nedenle vakayı nefret suçu olarak görmeyebilirler.

Bunların yanında nefret suçu vakalarına ilişkin bilinçlenmeyi mümkün kılacak etkili istatistiklerin yokluğu da başka bir sorundur. Çoğu devlet, polisi ve ulusal güvenlik güçlerini nefret suçu istatistikleri toplamakla görevlendirir. Ancak, şikayetler veya soruşturmalar sırasında ortaya çıkabilecek nefret saikli veya ayrımcı vakaları tespit etmeleri için polis veya güvenlik güçlerinin görevlendirilmediği durumlar da olabilmektedir.

Mevzuatın istatistiklerin toplanmasını gerektirmesi durumunda bile bu husus, resmi makamlar içindeki isteksizlik nedeniyle atlanabilmektedir. Son olarak bazı mağdurlar şikâyetle bulunmaya cesaret edemediğinden veya bu suç kategorisinin farkında olmadığından, nefret suçları hakkında kayıt ve istatistik eksikliği söz konusu olmaktadır.

NEFRET SUÇLARI VE İLETİŞİM SUÇLARININ İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ İLE İLİŞKİSİ NEDİR?

Nefret eylemleri/suçları ile nefret söylemi yakından ilişkilidir. Nitekim bu suçlarda şiddet, genellikle nefret söylemi eşliğinde ortaya çıkar.

04

Nefret söylemi, “toplumsal barış için risk oluşturan genel ve son derece olumsuz bir konuşma” şeklinde olan nefret motivasyonlu bir kışkırtmadır. Bu söylemleri yaymak için yayınların, müziğin, internetin ve halka açık alanların kullanılması da buna dahildir.

Çevrimiçi nefret söylemi ise bu gibi bir mesajı internet ve sosyal ağlar aracılığıyla yaymanın yolu anlamına gelmektedir. Fransa’da, bu nefret dolu eylemleri kınayan bir yasa metni vardır.

Özellikle, nefret söylemiyle ilgili suçlara ilişkin 1 Temmuz 1972 tarihli Pleven Yasası’nı yeniden düzenleyen 29 Temmuz 1881 tarihli Basın Özgürlüğü Yasası, bir kişiye veya bir grup insana karşı belirli bir etnik köken, ulus, ırk veya dine mensubiyetleri nedeniyle ırkçı hakaret, karalama/iftira, ayrımcılığa teşvik, nefret eylemlerini ayrı ayrı nitelendirir ve cezalandırır.

Örnek: Kamuya açık bir yerde, akıl sağlığı yerinde bir kişinin “Sizin ülkenizin insanları vahşidir!” söylemi ceza hâkimi tarafından

cezalandırılması öngörülen ırkçı bir hakaret teşkil eder.

Buna ek olarak 30 Aralık 2004 tarihinde yasa ile “Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Yüksek İdaresi” kurulmuş olup bu yapı 2011 yılından bu yana yerini Haklar Savunucusu (Défenseur des Droits) kurumuna bırakmıştır.

Kanun koyucu, 29 Temmuz 1881 tarihli Basın Özgürlüğü Kanunu kapsamına giren basın açıklamaları ile Ceza Kanunu maddelerine göre kovuşturulabilecek “özel ortamda” (özel hayatta, kişisel alanda) gerçekleşen söylemleri birbirinden ayırır. Temel olarak ırkçı söylemler kanunen yasaklanmakta ve ciddiyetlerine göre cezalandırılmaktadır, bu söylemler kamusal alanda, halka açık şekilde yapıldığında ise cezalar daha da ağırlaşmaktadır.

Örnek: Bir yazarın halka açık bir toplantı sırasında, internette, medyada veya bir posterde; yani başkaları tarafından duyulacağını veya okunacağını bildiği bir halde iken söyledikleri “halka açık” kabul edilir.

Nefret söylemi içeren yorumların evde, işte kapalı bir ofiste, özel bir e-postada vs. yapılması halinde söylemin özel bir ortamda gerçekleştiği kabul edilir.

Ancak, bir sosyal medyada/ağda, kullanıcının “arkadaşları” dışındaki kişiler tarafından erişilebilen bir mesaj “halka açık” kabul edilir.

Örnek: Twitter’da, Facebook profilinde vs. paylaşılan bir açıklama/gönderi, eğer “arkadaşların arkadaşları” veya “herkes” kategorisine açıksa “halka açıktır” şeklinde değerlendirilir.

Paragraf 2. İfade Özgürlüğü ile Nefret Söylemi Arasındaki Ayrım

Fransa’da (daha önce belirtilen hususların dışında olmak şartıyla) ifade/konuşma özgürlüğü temel prensip kabul edilir. Çünkü Fransa’daki anlayışa göre, demokratik bir toplumda “devleti veya nüfusun bir kısmını rencide eden, şok eden veya rahatsız eden gruplara” tahammül edilmeli ve hoşgörülü olunmalıdır.

Nihai olarak bu yaklaşım, ifade özgürlüğünü garanti altına almak için sansüre izin verilmeyeceğini ima etmektedir.

Ancak kamu düzenine aykırı söylemler ifade özgürlüğü kapsamında korunmaz. Dolayısıyla ırkçı, Yahudi karşıtı veya zenofobik (yabancı düşmanı) açıklamalar ifade özgürlüğünün kötüye kullanılmasıdır ve bu nedenle cezalandırılabilir.

İfade özgürlüğü, uluslararası hukukta ve Avrupa hukukunda geniş çapta düzenlenmiştir. Bu konudaki en öne çıkan maddeler şunlardır:

- Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi’nin “herkesin fikir ve ifade özgürlüğü hakkını” tesis eden 19. maddesi,
- “...düşünce ve görüşlerin özgürce iletilmesi en değerli insan haklarından biridir: bu nedenle herhangi bir vatandaş özgürce konuşabilir, yazabilir, basabilir...” diyen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 11. maddesi,
- İnsan ve Vatandaş Hakları Beyannamesi’nin ifade özgürlüğü hakkını düzenleyen 10. ve 11. Maddeleri,

Ancak ifade özgürlüğü sınırsız ve mutlak değildir.

- Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination) 4. maddesi, "Devletlerin ırk ayrımcılığını çağrıştıran belirli konuşma biçimlerini yasaklamaları"nı öngörmektedir.
- Aynı Sözleşme'nin 20. maddesi, "ayrımcılığa, düşmanlığa veya şiddete tahrik oluşturan her türlü ulusal, ırksal veya dini nefrete başvurmanın kanunen yasak" olduğunu hükme bağlar.
- Son olarak, İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. maddesi ile İnsan ve Vatandaş Hakları Beyannamesi'nin 10. Maddesi uyarınca "Kanunla belirlenen kötüye kullanma hallerinde ifade özgürlüğü ilkesi sınırlandırılabilir."

Fransa'da kamu düzeninin bozulması, ifade özgürlüğünü sınırlayabilecek ihlallerden biridir. Kamu düzeni; huzur, sivil güvenlik, kamu güvenliği ve halk sağlığına karşılık gelen sosyal devleti ifade etmektedir.

İdari kurumlar, ifade özgürlüğünün ve nefret söyleminin çatıştığı durumlarda bir orantılılık ölçeği aracılığıyla çatışmaları çözer (Danıştay "Benjamin" kararı, 1933).

Örnek: İfade özgürlüğünün belirli bir topluluğa yönelik aşağılamadan yasal olarak üstün tutulmasına örnek, Charlie Hebdo yayın organında yer alan Hz. Muhammed aleyhindeki karikatürlerdir. Bu vakada; "ifade özgürlüğü", "Müslüman topluluğa yönelik saldırı" karşısında üstün durumda görülmüştür.

Bununla birlikte, Fransa'da "kamu düzeninin" ifade özgürlüğünden üstün tutulduğu durumlar da olmuştur: Komedyen Dieudonné Mbla Mbla'nın gösterilerinde Yahudi toplumu ile ilgili şakalar yapması karşısında devlet, kamu düzenini önceleyerek, ifade özgürlüğünü sınırlamıştır.

Yasal Boşluklar ve Yasal Korumanın Sınırları

Nefret söylemine ilişkin birçok yasal boşluk söz konusu olabilmektedir. Zorluklardan biri, suçun işlendiği yerin çok kullanıcı olabildiği internet ağları olmasıdır. Nefret suçlarını araştırırken polis teknolojiye ilişkin olarak yeterince eğitilmemiş olabilmekte, bu durum da sitelerin ve sitelerden sorumlu olanların yanı sıra, nefret içeriği yazarlarının da tespit edilmesini zorlaştırabilmektedir.

Bir diğer sorun da internetteki paylaşım platformlarının ihbarları değerlendirmelerinin çok zaman alması ve bu gecilmeye ilişkin cezai sorumluluklarının bulunmamasıdır.

Ayrıca bazı hesapların sahiplerinin anonim olması veya takma isim kullanmaları da kullanıcıların/yazarların kimliğinin tespitini zorlaştırmaktadır.

Buna ek olarak ifade özgürlüğü Fransa'daki demokratik toplumun temellerinden biri kabul edilir ve resmi makamlar genellikle nefret söyleminin kınanması yerine, ifade özgürlüğünü desteklemeye öncelik vermektedirler.

Ancak yine de Fransa'da nefret hareketlerinin çoğalmasıyla ilgili güncel vakalar (özellikle Yahudi karşıtlığındaki artış ve mezarlara yönelik saldırılar) nedeniyle, internette nefret söylemini engellemeye yönelik düzenlemelere gidilmesi de tartışılmaktadır.

NEFRET SUÇLARINA UYGULANAN CEZAI YAPTIRIMLAR NELERDİR?

Fransız hukukunda, nefret dolu ve ırkçı nitelikteki çeşitli ifadeler arasında ayırım yapılmaktadır.

05

İrkçi Hakaret

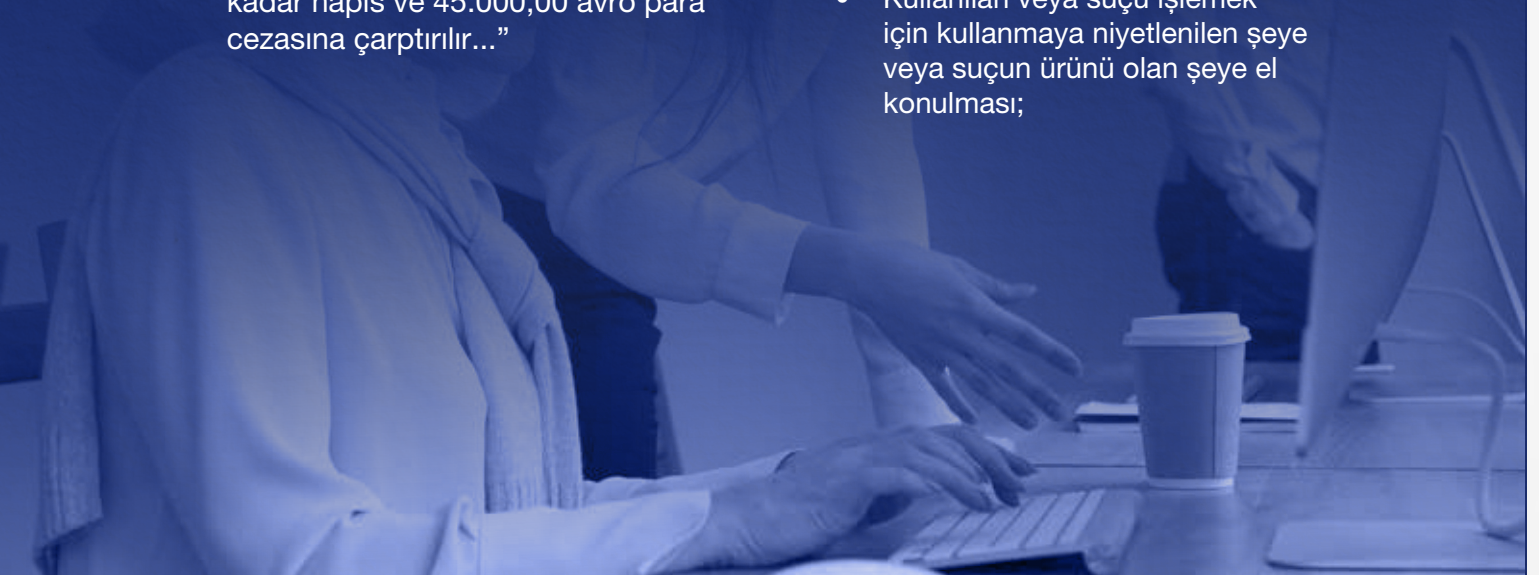
İrkçi hakaret, yasalar tarafından “bir kişiye veya bir gruba kökenleri veya gerçek/varsayılan bir etnik gruba/millete/ırka/dine mensup olmaları nedeniyle yöneltilen herhangi bir saldırgan ifade, aşağılama veya hakaret terimi” olarak tanımlanmaktadır.

Örnek: “eve git pis _ _ _ _” ifadesi ırkçı bir hakaret olarak kabul edilir.

29 Temmuz 1881 tarihli kanunun 29. maddesinin 2. ve 33. Fıkralarına göre; “...ırkçı bir hakaretin yazarı, vaka kamuya açık ve aleni olduğunda, 1 yıla kadar hapis ve 45.000,00 avro para cezasına çarptırılır...”

Halka/Kamuya açık ve aleni olmadığında, ırkçı hakaret, 5. sınıf ihlaller için verilen para cezasıyla, yani Ceza Kanunu’nun R.625-8-1 maddesine göre en fazla 1.500,00 avro ve Madde R’de belirtilen ek cezalarla cezalandırılır. Suç, Ceza Kanunu’nun 625-8-2 maddesine giriyorsa ilave cezalar verilebilir. Bu cezalar:

- İzne tabi bir silahı en fazla üç yıl süreyle bulundurma veya taşıma yasağı;
- Hükümlünün sahibi olduğu veya bedelsiz olarak kullanabileceği bir veya daha fazla silaha el konulması;
- Kullanılan veya suçu işlemek için kullanmaya niyetlenilen şeye veya suçun ürünü olan şeye el konulması;

Anadolu Ajansı

- Yirmi veya yüz yirmi saatlik bir süre için zorunlu kamu hizmeti;
- Gerekirse masrafları kendisine ait olmak üzere bir vatandaşlık kursunu tamamlama yükümlülüğüdür.

Örnek: Bir kişiye saldırgan ve ırkçı içeriğe sahip özel bir e-posta gönderen biri, ırkçı hakaret suçu işlemiş kabul edilebilir.

İftira

Bir kişinin veya bir grubun şerefi (özellikle mağdurun kökeni, dini veya fiziksel durumunu temel alan) bir ifade

nedeniyle zarar görüyorsa bu durum ırkçı iftira/karalama olarak değerlendirilir.

Örnek: "... ülkenin vatandaşları, sosyal yardım almak için devlet kurumlarına yanlış bilgi veriyor." sözü ırkçı iftira (karalama) teşkil eder.

Bu şekilde örneğin bir yazarın vs. ırkçı iftira niteliğindeki kamuoyu açıklaması veya birinin bir yerde sesini herkese duyurur şekilde hitabı, 29 Temmuz 1881 tarihli Kanun'un 29. maddesinin 1. fıkrası ve 32. fıkrası hükümlerine göre 1 yıla kadar hapis ve/veya 45.000,00 avro para cezasını gerektirir.

İftira kamuya açık şekilde olmadığında; 5. sınıf kabahatler için öngörülen para cezası, yani Ceza Kanunu’nun R.625-8. Maddesi hükümleri uyarınca en fazla 1.500,00 avro veya Ceza Kanunu’nun R .625-8-2 maddesinde belirtilen (daha önce “İrkçi hakaret” başlığı altında sıralanan) ek cezalar ile cezalandırılır.

Örnek: Bir mağdura gönderilen metin mesajları, hatta sınırlı sayıda kişiden oluşan bir toplantı sırasında bir sendikacı tarafından yapılan yorumlar veya yalnızca sınırlı sayıda kişinin erişebildiği bir sosyal ağda yazılan yazılar bu kapsamdadır.

Ayrımcılığa, Nefrete veya İrkçi Şiddete Teşvik

“Hepsini öldürmeliyiz” gibi ırkçı nitelikteki ayrımcılığı, nefreti veya şiddeti teşvik eden yorumlar, nefrete kışkırtma suçu olarak değerlendirilir. Kamuya açık

veya kamu önünde olduğunda, faili bir yıla kadar hapis ve/veya 45.000,00 avro para cezasının yanı sıra ek cezalar da alır (29 Temmuz 1881 Yasası’nın 24. Maddesinin 6 ve 8. Fıkraları).

Örnek: L’Obs gazetesinin Facebook sayfasında yayınlanan bir makaleye yapılan yorumda nefret söylemi yazan bir kişi hakkında şikâyetle bulunulmuştur. Makalede, bir yangın sonrasında bir aile ferdinin ölümünden üzüntü duyan, aralarında Türk kökenli iki ailenin de bulunduğu Mulhouse ailelerinin yaşadığı trajediye değinilmiş, fail ise yorum olarak “Türkler, önemli değil” yazmıştır.

Bunun üzerine Mulhouse Asliye Ceza Mahkemesi, yorum sahibine dört ay hapis cezası verirken mahkûm olan kişi temyize gidip itiraz etmiş, COLMAR Temyiz Mahkemesi “bir web sitesinde kamuya açık şekilde ilgili ifadeyi

yazmanın belirli bir milli kökene (burada Türk kökenine) karşı nefret veya şiddete tahrik teşkil edeceğini” belirterek ilk kararı onaylamıştır. (CA Colmar, n° 20/0138, 19/02 / 2020)

&

Örnek: Fransız mahkemeleri, İsrail ürünlerini boykot etme çağrısında bulunan Filistinlilerin eylemini “nefrete kışkırtma” suçu olarak görmektedir. Buna göre bir nüfusu, diğerini boykot etmeye çağırarak “nefrete kışkırtma”yı karakterize etmek için yeterlidir.

Bu gibi durumlar kamuya açık, genel ve aleni olmadığında; 5. sınıf kabahatler için verilen para cezası gibi en fazla 1.550,00 avro (Ceza Kanunu Madde R.625-7) olur ve ek cezalar (Ceza Kanunu Madde R.625-8-2) ile cezalandırılır.

Suç Övme

Savaş suçları veya insanlığa karşı işlenen suçlar için suçu övme suçu, bir kişinin yaptığı yorumlar ile bir savaş suçunu veya insanlığa karşı işlenen suçu teşvik etmesi veya haklı çıkarmaya çalışmasıdır.

Örnek: “hepsini yok etmekle iyi iş çıkardılar, bunlar _ _ _”

Bu yorumlar kamuya açık, aleni olduğunda sorumluları, 29 Temmuz 1881 tarihli Kanun’un 24. maddesinin 3. fıkrası hükümlerine göre 5 yıla kadar hapis ve/veya 45.000,00 avro para cezasına çarptırılır.

KANITLARIN KORUNMASI VE BİLDİRİME İLİŞKİN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR NELERDİR?

06

Ceza davalarında mağdurun maruz kaldığını iddia ettiği suçu ispatlama yükümlülüğü cumhuriyet savcılığına veya müdahil olan tarafa aittir. Bu bakımdan kanıtlar çok önemlidir; olay hakkındaki kanıtta oluşacak bir şüphe, sanığa fayda sağlar ve bu durumda mahkeme beraat kararı verebilir.

Savcılık tarafından ileri sürülen deliller usulüne uygun bir şekilde ortaya konmalıdır; usulsüz delil toplanması yasaktır ve mahkemece kabul edilemez. Ancak, şahıslar delil sunarken; belirli durumlarda haksız veya yasadışı bir

şekilde elde edilenler de dahil olmak üzere, herhangi bir delil sunulması mümkün olabilmektedir. Nitekim, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 427. maddesi, "kanunun öngördüğü haller dışında, suçların her türlü ispat yöntemiyle tespit edilebileceğini" hükme bağlamıştır.

Bu nedenle, örneğin bir kişi nefret söyleminden dolayı mağdur olduğunda, ekran görüntüleri veya ilgili siteye bağlantı ve aynı zamanda ilgili web sitesinden cevap e-postası ile bu durumun kanıtını sağlayabilir.

TAKİP EDİLMESİ GEREKEN YASAL SÜREÇ NEDİR?

Kamusal alanda gerçekleşen bir iftira veya hakaret; ırkçı, cinsiyetçi veya homofobik karakterdeki bir basın suçu niteliğindeyse, bu suçların zaman aşımı 1 yıl kabul edilmiştir. Bu gibi iftira ve hakaretler kamuya açık değilse zaman aşımı 3 aya iner.

07

Öte yandan 10 yıla kadar hapis cezası gerektiren suçlar için zaman aşımı süresi, 6 yıl ve 15 yıl ve daha fazla hapis cezası gerektiren suçlar için zaman aşımı süresi, 20 yıl olmaktadır.

Zaman aşımı süresi hesaplanırken vakanın başlangıç noktası, ilgili nefret söylemine dair kelimelerin yayımlanma tarihi veya telaffuz edildiği tarih kabul edilir.

Yargı sürecini mağdur çeşitli şekillerde başlatabilir:

Nefret söylemlerinin muhatabı olan mağdur, bu konudaki şikâyetini, savcılığa aktarılmak üzere polise veya jandarmaya bildirebileceği gibi, doğrudan savcıya da bildirebilir. Cumhuriyet savcısı yeterli delile sahip olduğunu düşünürse, olayın doğrudan ceza mahkemesine intikaline karar verebilir.

Ayrıca sosyal amacı nefret, şiddet ve ırk ayrımcılığına karşı mücadele etmek olan tüm dernekler, fail olduğu iddia edilen kişi hakkında şikâyetle bulunabilirler. Bu açıdan dernekler de müdahil taraf olabilir ve sonuç talep edebilirler. Ayrıca doğrudan mahkemeye de başvuru yapılabilir.

Son olarak, ihtiyati tedbir kararı ile hareket etmek de mümkündür. Cumhuriyet Savcısı ve dernekler, ırkçı nefreti körükleyen bir sitenin kapatılmasını sulh hâkiminden talep edebilirler. Tedbir kararı ile site yöneticilerinin hareketlerine kısıtlama getirilebilir.

Fransa'da sitelerin blokajı/engellenmesi talebinde bulunmak da mümkündür; bu talep, daha sonra internet servis sağlayıcıları tarafından yerine getirilir.

Yasal Mercî

İletişim Bilgileri

Polis Acil Durum Hattı: 17

Ambulans Acil Durum Hattı: 15

Polis İnternet Sitesi: <https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr/>

RESMİ VE SİVİL TOPLUM DESTEK MEKANİZMALARI NELERDİR?

08

Fransa İçişleri Bakanlığı, mağdur ve tanıkların internetteki ırksal nefreti kışkırtma ve benzeri yasa dışı içeriği bildirebilmeleri ve bu bildirimlerin içerik analizi ve ilgili otoritelerle çapraz denetimlerinin yapılabilmesi amacıyla PHAROS adı ile bir portal kurmuştur. Bu platform, bilgi ve iletişim teknolojileri (OCLCTIC) ile ilgili suçlarla mücadelede internet kullanıcılarının hizmetindedir.

Bu portal üzerinden yapılan bildirimler sayesinde ilgili site yöneticileri şikâyet konusu olan yorumları silebilmektedir. Aynı şekilde polis veya jandarmaya şikâyetle bulunarak faillerin soruşturulması da sağlanabilmektedir.

Ulusal düzeyde “kamu politikalarına bakanlıklar arası yeni bir ivme kazandırma” misyonu ile kurulan DILRAH (İrkçılık, Anti-Semitizm/Yahudi karşıtı ve Anti-LGBT Nefretiyle Mücadele için Bakanlıklar Arası Delegasyon) veya Fransa Vakfı gibi oluşumlar da söz konusudur.

Buna ek olarak 24 Haziran 2020 tarihli AVIA yasası ile Görsel-İşitsel Yayınlar Üst Kurulu tarafından “çevrimiçi/internet ortamında nefret gözlemevi” kurulmuştur. Gözlemevi’nin misyonu, “siber nefret” ile mücadele amacıyla internette ve özellikle sosyal ağlarda nefret söylemini izlemek ve incelemektir.

Fransa’da nefret söylemine karşı mücadele eden çeşitli yerel derneklerin yanı sıra, Avrupa genelinde ve uluslararası düzeyde çalışmalar yürüten birçok sivil toplum kuruluşu da çevrimiçi olarak yayılan nefret söylemiyle mücadelenin yaygınlaştırılmasında önemli rol oynamaktadır. Ayrıca bu sivil toplum kuruluşları, polis memurlarının eğitimi için teknik uzmanlık sağlayarak bu alandaki soruşturmaları kolaylaştırmaktadır.

Avrupa Birliği de internetin daha güvenli bir şekilde kullanılmasını teşvik etmek için bir eylem planı kabul etmiştir.

Çeşitli sivil toplum kuruluşlarının ve kurumların bu alandaki işbirliğine en güncel örneklerden biri, Avrupa genelinde #MediaAgainstHate etiketi ile Avrupa Gazeteciler Federasyonu öncülüğünde “Madde 19” isimli STK, Medya Çeşitliliği Enstitüsü (MDI), Hırvat Gazeteciler Derneği (HND), Avrupa Medya Topluluğu Forumu (CMFE), Avrupa Topluluğu Medya Enstitüsü (COMMIT) ve Gelişmekte Olan Ülkelerin Kalkınması İçin İş Birliği (COSPE) gibi farklı sivil toplum kuruluşlarından oluşan bir koalisyon tarafından yürütülen kampanyadır.

Bu kampanyanın amacı, “ifade özgürlüğüne saygı gösterirken etik standartların korunmasını teşvik ederek” medyadaki nefret söylemi ve ayrımcılıkla mücadele etmektir.

Kampanya sayesinde özellikle “göç, mülteciler, din ve genel olarak marjinal gruplar” ile ilgili olarak medyada yer alan haberlerin dilinde iyileştirmeye gidilmesine katkı sağlanmıştır.

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

NEŞAM

Nefret Suçları ve
Ayrımcılıkla Mücadele

www.nesam.ytb.gov.tr